

Total No. of Printed Pages—6

2 SEM TDC GERD (CBCS) 2

2023

(May/June)

RURAL DEVELOPMENT

(Generic Elective)

Paper : GE-2

(Rural Economy of India)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ পৰা শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা/উত্তৰ
লিখা : 1×8=8

Choose the correct answer/Answer the
following :

- (a) গ্ৰাম্য কৰ্মক্ষম জনসংখ্যা মানে কি ?
What is the meaning of rural workforce?
- (b) ভূমি সংস্কাৰৰ এটা সমস্যাৰ উল্লেখ কৰা।
Mention one obstacle of land reforms.

P23/1127

(Turn Over)

(2)

- (c) গ্রামা ঔদ্যোগীকৰণৰ এটা উদ্দেশ্য লিখা।
Write one objective of rural industrialization.
- (d) কৃষি ঋণৰ এটা উৎসৰ নাম উল্লেখ কৰা।
Mention one source of agricultural credit.
- (e) ভাৰতৰ ২০১১ চনৰ লোকপিয়ল মতে তলৰ কোনখন ৰাজ্যত গ্ৰামা অঞ্চলৰ জনসংখ্যাৰ শতকৰা হ'ব দেশৰ ভিতৰত সৰ্বাধিক?
According to Indian Population Census, 2011, which of the following States has the highest percentage of rural population in the country?
- (i) বিহাৰ
Bihar
- (ii) পশ্চিমবঙ্গ
West Bengal
- (iii) উত্তৰপ্ৰদেশ
Uttar Pradesh
- (iv) গুজৰাট
Gujarat
- (f) শস্য আৰ্হি বুলিলে কি বুজা?
What is meant by cropping pattern?
- (g) RMK ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো দিখা।
Write the full form of RMK.

P23/1127

(Continued)

(3)

- (h) MGNREGA গ্ৰহণ কৰা চনটো হ'ল
MGNREGA was enacted in

(i) ২০০৩

2003

(ii) ২০০৪

2004

(iii) ২০০৫

2005

(iv) ২০০৬

2006

2. তলত দিয়া বি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write short notes on any four of the following (within 150 words each) :

- (a) গ্ৰামাঞ্চলত সম্পত্তি বিতৰণ ব্যৱস্থা
Asset distribution system in rural areas
- (b) ক্ষুদ্ৰ বিভৱাৰহা
Microfinance
- (c) আত্মসহায়ক গোটসমূহৰ গাঁথনি
Structure of Self-help Groups
- (d) নাৰ্বাৰ্ড
NABARD
- (e) সেউজ বিপ্লৱ
Green Revolution

P23/1127

(Turn Over)

(4)

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা (প্ৰতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত):

Answer the following questions (within 500 words each):

3. (a) গ্ৰামীণ ভাৰতৰ আয় বৈষম্যৰ কাৰকসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 11

Explain the factors determining the income inequality in rural India.

অথবা / Or

- (b) গ্ৰাম্য ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক গাঁথনিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 11

Discuss the economic structure of rural India.

4. (a) ভাৰতৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতি উন্নয়নত কৃষি বজাৰ ব্যৱস্থাৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। 11

Discuss the role of agricultural marketing system for the development of rural economy of India.

অথবা / Or

- (b) বহনক্ষম কৃষি উন্নয়নত জৈৱিক কৃষি পদ্ধতিৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা। 11

Explain the role of organic farming for the development of sustainable agriculture.

P23/1127

(Continued)

(5)

5. (a) গ্ৰাম্য আৰু কুটীৰ উদ্যোগৰ বিকাশ আৰু ভূমিকাৰ ওপৰত এটি টোকা যুক্ত কৰা। 11

Give an account about the development and role of village and cottage industries.

অথবা / Or

- (b) গ্ৰাম্য আৰু কুটীৰ উদ্যোগৰ বিকাশৰ বাবে চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা বিভিন্ন আঁচনিসমূহৰ বিষয়ে এটি সমালোচনামূলক বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা। 11

Critically examine the various policies and programmes undertaken by the Government of India for promotion of village and cottage industries.

6. (a) নাৰী সৰ্বস্বীকৰণত আত্মসহায়ক গোটসমূহৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা। SGSY আঁচনিৰ অধীনত আত্মসহায়ক গোটৰ সমস্যাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 7+4=11

Explain the role of Self-help Groups in women empowerment. Discuss the problems of Self-help Groups under SGSY scheme.

অথবা / Or

- (b) MGNREGA ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। MGNREGA ৰ সফল কাৰ্য্যকৰণৰ বাবে পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা। 7+4=11

Explain the features of Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA). Suggest measures for effective implementation of MGNREGA.

P23/1127

(Turn Over)

(6)

7. (a) ভাৰতৰ গ্ৰাম্য ঋণৰ অনানুষ্ঠানিক উৎসবোৰৰ বিষয়ে বিশদভাৱে আলোচনা কৰা। 12

Discuss in detail the non-institutional sources of rural credit in India.

অথবা / Or

- (b) গ্ৰাম্য উন্নয়নত প্ৰাথমিক ঋণদান সমিতিৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 12

Discuss the role of primary credit committee in rural development.

***